

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan de organisaties en instellingen die betrokken zijn bij de pilots met Associate-degreeprogramma's (zie bijgevoegde verzendlijst)

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

B.A. Broerse
T +31-70-412 4073
b.a.broerse@minocw.nl
IPC 2250

Onze referentie

268945

Datum

Betreft Eindevaluatie pilots Associate-degreeprogramma's

Onlangs is het eindevaluatierapport van de *Monitor Associate degree 2006-2010* aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en aan mij uitgebracht. Op 15 februari is het rapport aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden met informatie over het verdere besluitvormingstraject. Hiermee ontvangt u als betrokken instantie bij de Associate degree (verder Ad) een exemplaar van het eindevaluatierapport.

De eindevaluatie van de pilots met de Ad is een belangrijke stap op weg naar het besluit over definitieve invoering van de Ad, waarbij ook de positionering van de Ad binnen het hogeronderwijsstelsel aan de orde komt. De eindevaluatie maakt duidelijk dat de Ad in veel opzichten goed voldoet en dat de verwachtingen worden waargemaakt, zowel bij de deelnemers als bij het werkveld. Zorgpunt is wel dat de bekendheid met de Ad bij de doelgroepen en het werkveld achterblijft.

Voorjaar 2010 is het advies *Differentiëren in drievoud* van de Commissie Toekomstbestendig Hoger Onderwijs Stelsel ('Commissie Veerman') uitgebracht. De commissie pleit voor een krachtige impuls aan de kwaliteit en de diversiteit van ons hoger onderwijsstelsel. Eén van de aanbevelingen in het advies is om de Ad definitief in te voeren, omdat dit bijdraagt aan een grotere differentiatie in het hoger onderwijsbestel en zorgt voor een flexibeler aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. In het Regeerakkoord is aangekondigd dat het 'advies Veerman' zal worden uitgevoerd. Daarmee is ook definitieve invoering van de Ad een gegeven. Op 7 februari heb ik de kabinetsreactie op het rapport van de 'Commissie Veerman' aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden.

Het is noodzakelijk nog goed te doordenken op welke wijze de Ad het best in het stelsel kan worden ingebed, zodat deelnemers en werkveld maximaal profijt kunnen hebben van dit nieuwe type hoger beroepsonderwijs.

De belangrijkste afweging die nu voorligt is of het dubbelkwalificerende karakter van de Ad (arbeidsmarktkwalificatie en/of doorstroom naar de vervolgfase van de bachelor) wel goed verenigbaar is met de bestaande structuur, waarbij de Ad onderdeel is van de bachelorfase.

Datum

Onze referentie
268945

Om ook inzicht te verkrijgen in de effecten voor de aantrekkelijkheid van de Ad in het geval deze als afzonderlijke opleiding zou worden ingericht, zijn in 2010 nog enkele vragen aan de Ad Monitor toegevoegd. De eindevaluatie wijst uit dat de huidige structuur, waarbij de Ad onderdeel is van de bachelor, niet als een belemmering wordt ervaren bij de vormgeving van het civiel effect en evenmin bij de doorstroom naar de vervolgfase van de bacheloropleiding.

Anderzijds is het voorstelbaar dat met een eigenstandig gepositioneerde Ad nog beter kan worden aangesloten op de kennisbehoeften van de arbeidsmarkt, doordat de ruimte voor profilering van het studieprogramma groter kan zijn. De Commissie Associate degree heeft in haar advies van 29 juli 2010 over de aanvragen van hogescholen voor deelronde 4A over de positionering van de Ad opgemerkt dat het van groot belang is zoveel mogelijk recht te doen aan het onderscheidende karakter van de Ad wat betreft de inhoud en de programmering. De Ad veronderstelt immers een eigenstandig civiel effect te hebben. Het is ook mijn overtuiging dat een stevig civiel effect (arbeidsmarktkwalificatie) prioriteit moet hebben bij de positioneringskeuze voor de Ad. Als het noodzakelijk is om van de Ad-programma's zelfstandige hogeronderwijsopleidingen te maken, dan zal ik daarvoor kiezen.

De voor- en nadelen van beide modaliteiten voor de positionering en de effecten voor het invoeringstraject wil ik samen met u zorgvuldig tegen het licht houden. De bevindingen in voorliggend eindevaluatierapport alsmede uw opvattingen zijn van groot belang bij de komende besluitvorming over de positionering van de Ad.

Een andere vraag die nu voorligt is, hoe groot de structurele behoefte is van het werkveld aan Ad-opgeleiden, zowel qua aantallen als qua type programma. Daarom roep ik de werkgeversorganisaties en de aangesloten brancheorganisaties met klem op spoedig een robuuste prognose op te stellen over de behoefte aan afgestudeerden op Ad-niveau voor de komende tien jaar naar omvang, assortiment (type Ad) en regionale spreiding. Het is noodzakelijk bij de uitbouw van de Ad-voorzieningen voldoende zicht te hebben op het volume van dit nieuwe segment binnen het hoger onderwijsstelsel. Ik roep alle betrokken organisaties op met prioriteit een impuls te geven aan vergroting van de bekendheid van de Ad. Het door mij op 26 november 2010 beschikbaar gestelde beeldmateriaal en de Ad-documentatie op www.rijksoverheid.nl (zie de rubriek: onderwerpen/hoger-onderwijs/associate-degree) kunnen als hulpmiddelen dienen voor uw eigen promotieactiviteiten.

Graag ontvang ik uw reactie op deze brief uiterlijk op 10 maart aanstaande.

Met vriendelijke groet,

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Halbe Zijlstra

Datum

Onze referentie
268945

Verzendlijst bij OCW-brief 268945

- HBO-raad, Postbus 123, 2501 CC Den Haag
- NRTO, Australiëlaan 16B, 3526 AB Utrecht
- VSNU, Postbus 13739, 2501 ES Den Haag
- MBO Raad, Postbus 2051, 3440 DB Woerden
- AOC Raad, Postbus 458, 6710 BC Ede
- MKB-Nederland, Postbus 93002, 2509 AA Den Haag
- VNO-NCW, Postbus 93002, 2509 AA Den Haag
- Interstedelijk Studenten Overleg, Bemuurde Weerd O.Z.1, 3514 AN Utrecht
- Landelijke Studentenvakbond LSVb, Postbus 1335, 3500 BH Utrecht
- Jongeren Orgaan Beroepsonderwijs JOB, Postbus 17061, 1000 JB Amsterdam
- Hanzehogeschool Groningen, Postbus 30030, 9700 RM Groningen
- NHL Hogeschool, Postbus 1080, 8900 GB Leeuwarden
- Stenden Hogeschool, Postbus 1298, 8900 CG Leeuwarden
- Hogeschool Van Hall Larenstein, Postbus 1528, 8901 BV Leeuwarden
- Saxion Hogescholen, Postbus 70.000, 7500 KB Enschede
- Christelijke Hogeschool Windesheim, Postbus 10090, 8000 GB Zwolle
- Christelijke Agrarische Hogeschool, De Drieslag 1, 8251 JZ Dronten
- STOAS, Agripark Oost 2, 8251 KH Dronten
- Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Postbus 5375, 8602 EJ Arnhem
- ArtEZ hogeschool voor de kunsten, Postbus 49, 6800 AA Arnhem
- Hogeschool Utrecht, Postbus 573, 3500 AN Utrecht
- Hogeschool van Amsterdam, Postbus 931, 1000 AX Amsterdam
- Hogeschool Leiden, Postbus 382, 2300 AJ Leiden
- Haagse Hogeschool, Postbus 13336, 2501 EH Den Haag
- Hogeschool Inholland, Postbus 95597, 2509 CN Den Haag
- Hogeschool Rotterdam, Postbus 25035, 3001 AH Rotterdam
- Hogeschool Zeeland, Postbus 364, 4380 AJ Vlissingen
- NHTV Internationale Hogeschool Breda, Postbus 3917, 4800 DX Breda
- Avans Hogeschool, Postbus 1310, 5004 BH Tilburg
- Fontys Hogescholen, Postbus 347, 5600 AH Eindhoven
- Hogeschool Zuyd, Postbus 550, 6400 AN Heerlen
- Hogeschool Schoevers, Fluwelen Burgwal 44, 2511 CJ Den Haag
- Hogeschool HMDI, Postbus 544, 3440 AM Woerden
- Hogeschool NOVI, Postbus 2068, 3500 GB Utrecht
- Hogeschool ISBW, Postbus 266, 5300 AG Zaltbommel
- NVAO, Postbus 85498, 2508 CD Den Haag
- Commissie Associate degree, p/a Provincie Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag, t.a.v. de heer J.W.A. van Dijk, voorzitter.